

Original Article

นิพนธ์ต้นฉบับ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตาของ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนคร หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

วรรณิ จันทรสว่าง

ปิยะนุช จิตตุนนท์

พิมพ์ศาศ ศักดิ์สองเมือง

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุขศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อศึกษาอิทธิพลของปัจจัยด้านความรู้ ความคิดเห็น แรงเสริมจากครอบครัว แรงเสริมจากเพื่อน และการเข้าถึงทรัพยากร ต่อพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 130 คน โดยใช้สูตรคำนวณกลุ่มตัวอย่างของทรอนไดค์ (Thorndike) และได้จากการสุ่มแบบเป็นระบบหลังจากการสุ่มตัวอย่างโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2550 โดยใช้แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สายตา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตา วิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

การวิจัยพบว่าพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง และพบว่าการเสริมแรงจากเพื่อนเป็นปัจจัยเดียวที่สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนได้โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 11 ดังนั้น ควรส่งเสริมให้กลุ่มเพื่อนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการใช้สายตาที่ถูกต้อง

คำสำคัญ:

พฤติกรรมการใช้สายตา, การเข้าถึงทรัพยากร, แรงเสริมจากเพื่อน

บทนำ

ความผิดปกติของสายตาเป็นปัญหาสำคัญในทางจักษุวิทยา เนื่องจากพบในประชากรทุกเพศทุกวัย ความผิดปกติทางสายตามักเริ่มตรวจพบในเด็กวัย-เรียน⁽¹⁾ จากการศึกษาในเด็กวัยเรียนพบความชุกของความผิดปกติของสายตาอยู่ในพิสัยร้อยละ 0.79-6.5 ความผิดปกติที่พบ ได้แก่ สายตาสั้น สายตาเอียง สายตา

ยาว⁽²⁻⁵⁾ ความผิดปกติดังกล่าวนับเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กในด้านต่าง ๆ จากการศึกษาพบว่าความรุนแรงของความผิดปกติของสายตา และปัญหาสุขภาพตาของเด็กวัยเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับระดับการศึกษา⁽⁶⁾

ความผิดปกติของสายตามีสาเหตุมาจากความผิดปกติของลูกตา กระจุกตา และเลนส์ตา ร่วมกับปัจจัย

ชักนำ ได้แก่ พันธุกรรม เชื้อชาติ อายุ ลिंगแวดล้อม พฤติกรรม^(7,8) จากการศึกษาพบว่าการใช้สายตาในระยะใกล้ ๆ นาน ๆ ในช่วงอายุ 5-14 ปี⁽⁷⁾ และการอ่านตัวหนังสือบนหน้าจอคอมพิวเตอร์และจอโทรทัศน์เป็นเวลาหลายชั่วโมงในแต่ละวัน⁽⁹⁾ เป็นสาเหตุของสายตาสั้น ดังนั้น เด็กวัยเรียนควรได้รับการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการใช้สายตาที่เหมาะสมเนื่องจากเป็นวัยที่ต้องใช้สายตามากกว่าวัยอื่น ๆ และหากมีพฤติกรรมการใช้สายตาที่ไม่เหมาะสม อาจส่งผลให้มีปัญหาสุขภาพตาได้ จากการศึกษาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ มีพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตาในระดับพอใช้ร้อยละ 99.1 และมีปัจจัยเสี่ยงต่อสุขภาพตาในระดับปานกลางร้อยละ 87⁽⁶⁾

พฤติกรรมของบุคคลเกิดจากปัจจัย 3 ประการ คือ ปัจจัยนำ เป็นปัจจัยพื้นฐานของบุคคล ได้แก่ ความรู้ ทศนคติ ความเชื่อ อายุ เพศ ระดับการศึกษา ปัจจัยเอื้อ เป็นปัจจัยสนับสนุนหรือยับยั้งพฤติกรรม ได้แก่ ความสามารถในการเข้าถึงทรัพยากร ทักษะของบุคคล และปัจจัยเสริม เป็นการเสริมแรงในลักษณะการช่วยเหลือสนับสนุน ให้คำแนะนำ ตักเตือนจากบุคคลที่มีอิทธิพล⁽¹⁰⁾ ดังนั้น พฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนจึงขึ้นกับปัจจัยหลายด้านประกอบกัน จากการศึกษาปัจจัยเรื่องนี้ในนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เรื่องสุขภาพสายตาปัจจัยเสี่ยงเกี่ยวกับสุขภาพตาและอายุสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตาได้ร้อยละ 10.39⁽⁶⁾ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ โดยศึกษาซ้ำในปัจจัยอายุ และความรู้ เพื่อยืนยันผลการศึกษาที่ผ่านมา และศึกษาเพิ่มในปัจจัยเพศ ช่วงชั้นเรียน ความคิดเห็น การเสริมแรงจากครอบครัว การเสริมแรงจากเพื่อน การเข้าถึงทรัพยากร เนื่องจากยังไม่มีผู้ใดศึกษาไว้ ผลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้เด็กวัยเรียนมีพฤติกรรมการใช้สายตาที่เหมาะสม

วิธีการศึกษา

การวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) นี้ ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาโรงเรียนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่ ซึ่งสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2550 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจากโรงเรียนรัฐบาลและเอกชน จำนวน 130 คน คำนวณโดยใช้สูตรการคำนวณขนาดตัวอย่างของทรอนไดค์ (Thorn-dike)⁽¹¹⁾ และสุ่มแบบเป็นขั้นตอน โดยสุ่มตัวอย่างโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย แต่ใช้วิธีการสุ่มแบบเป็นระบบสำหรับนักเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนสิงหาคม-กันยายน 2550

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สายตา และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตาประกอบด้วย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ช่วงชั้นเรียน บุคคลที่นักเรียนพักอาศัย บุคคลใกล้ชิด งานอดิเรก จำนวนเพื่อนสนิท กิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนสนิท การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สายตาฐานะของครอบครัว สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดา ความผิดปกติของสายตานิเรียนบุคคลและในครอบครัว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนจำนวน 18 ข้อ เป็นคำถามทั้งด้านบวกและด้านลบ ลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนด ค่าคะแนนคำถามด้านบวก ดังนี้ ปฏิบัติประจำ 5 คะแนน ปฏิบัติบ่อยครั้ง 4 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน ปฏิบัติบางครั้ง 2 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติ 1 คะแนน ส่วนคำถามด้านลบ ปฏิบัติประจำ 1 คะแนน ปฏิบัติบ่อยครั้ง 2 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน ปฏิบัติบางครั้ง 4 คะแนน ไม่เคยปฏิบัติ 5 คะแนน การแปลผลคะแนนพฤติกรรมการใช้สายตาตามหลักเกณฑ์การแบ่งอันตรายภาคชั้น โดยใช้คะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุดหารด้วยจำนวนชั้น⁽¹²⁾ ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.33 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมไม่เหมาะสม

คะแนนเฉลี่ย 2.34-3.67 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมเหมาะสมปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 3.68-5.00 คะแนน หมายถึง พฤติกรรมเหมาะสมมาก

แบบสอบถามนี้ได้ผ่านการตรวจความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน และหาค่าความเที่ยงด้วยวิธีทดสอบซ้ำ (test-retest) ได้ค่าสัดส่วนความสอดคล้องของการวัดครั้งที่ 1 และ 2 เท่ากับร้อยละ 81.24

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตา ประกอบด้วย 1) แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สายตาจำนวน 10 ข้อ 2) แบบสอบถามการเข้าถึงทรัพยากรจำนวน 11 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่เห็นด้วย เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยมาก เห็นด้วยมากที่สุด กำหนดค่าคะแนนดังนี้ ไม่เห็นด้วย 1 คะแนน เห็นด้วยน้อย 2 คะแนน เห็นด้วยปานกลาง 3 คะแนน เห็นด้วยมาก 4 คะแนน เห็นด้วยมากที่สุด 5 คะแนน 3) แบบสอบถามการเสริมแรงจากครอบครัวจำนวน 14 ข้อ 4) แบบสอบถามการเสริมแรงจากเพื่อนจำนวน 10 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ ไม่ได้ปฏิบัติ ปฏิบัติน้อย ปฏิบัติปานกลาง ปฏิบัติมาก ปฏิบัติมากที่สุด กำหนดค่าคะแนนดังนี้ไม่ได้ปฏิบัติ 1 คะแนน ปฏิบัติน้อย 2 คะแนน ปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน ปฏิบัติมาก 4 คะแนน ปฏิบัติมากที่สุด 5 และ 5) แบบสอบถามความรู้เรื่องการใช้สายตาจำนวน 12 ข้อ ลักษณะคำตอบเป็น มาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ คือ ใช่ ไม่ใช่ ไม่ทราบ กำหนดค่าคะแนนดังนี้ ใช่ 3 คะแนน ไม่ใช่ 2 คะแนน ไม่ทราบ 1 คะแนน

แบบสอบถามทั้ง 5 ชุด ได้ผ่านการตรวจความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน แบบสอบถามความคิดเห็นและความรู้เกี่ยวกับการใช้สายตา หาค่าความเที่ยงด้วยวิธีทดสอบซ้ำ ได้ค่าเปอร์เซ็นต์ความ

สอดคล้องของการวัดครั้งที่ 1 และ 2 เท่ากับร้อยละ 85.72 และร้อยละ 79.62 ตามลำดับ ส่วนแบบสอบถามการเข้าถึงทรัพยากร การเสริมแรงจากครอบครัว และการเสริมแรงจากเพื่อน หาค่าความเที่ยง โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Chronbach's alpha coefficient) ได้เท่ากับ 0.86, 0.81 และ 0.78 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยพบครูพยาบาล/ครูแนะแนวเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการแจกแบบสอบถามให้นักเรียนตอบ และรวบรวมส่งคืนผู้วิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป และพฤติกรรมการใช้สายตา โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์อำนาจการทำนายของปัจจัยด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression)

ผลการศึกษา

ลักษณะของนักเรียน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย (57.7 และ 42.3% ตามลำดับ) มีอายุ 14 ปีมากที่สุด (26.2%) รองลงมาคืออายุ 17, 15, 13, 12, 16 และ 18 ปี (23.1, 18.5, 10.8, 10.1, 7.7, และ 3.8% ตามลำดับ) เป็นนักเรียนช่วงชั้น 1 มากกว่านักเรียนช่วงชั้น 2 (53.85 และ 46.15% ตามลำดับ) ส่วนใหญ่พักอาศัยอยู่กับครอบครัว (92.3%) บุคคลในครอบครัวที่นักเรียนใกล้ชิดมากที่สุด คือ มารดา (57.7%) นักเรียนส่วนใหญ่ใช้เวลาว่างในการฟังเพลง (ร้อยละ 76.9) รองลงมา คือ ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสืออ่านเล่น เล่นอินเทอร์เน็ต เล่นเกมส์ (70.8, 65.4, 61.5 และ 37.7% ตามลำดับ) นักเรียนส่วนใหญ่มีเพื่อนสนิท (97.7%) กิจกรรมที่ทำร่วมกับเพื่อนสนิทมากที่สุด คือ เล่นอินเทอร์เน็ต นักเรียนส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สายตา (85.4%) โดยนักเรียนได้ข้อมูลจากแพทย์/พยาบาลมากที่สุด (63.1%) นักเรียนที่ไม่มีและมีความผิดปกติของสายตามีจำนวนใกล้เคียงกัน (43.1 และ 41.9% ตาม

ลำดับ)

ลักษณะครอบครัวนักเรียน ครอบครัวส่วนใหญ่มีฐานะปานกลาง (86.2%) สถานภาพสมรสของบิดามารดาส่วนใหญ่มีสถานภาพคู่ (86.2%) บิดาและมารดามีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (33.1 และ 32.3% ตามลำดับ) และมีอาชีพค้าขาย/ทำธุรกิจส่วนตัวมากที่สุด (48.5 และ 46.9% ตามลำดับ) ครอบครัวส่วนใหญ่มีสมาชิกที่มีความผิดปกติของสายตา (66.2%)

พฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สายตาในระดับเหมาะสมปานกลาง (86.9%) มีเพียงส่วนน้อยที่มีพฤติกรรมการใช้สายตาที่ไม่เหมาะสมและเหมาะสมมาก (3.8 และ 3.1% ตามลำดับ)

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการใช้สายตาเป็นรายข้อ พบว่า 2 ใน 3 ของนักเรียน มีพฤติกรรมการใช้สายตาไม่เหมาะสมในข้ออ่านหนังสือที่มีตัวอักษรขนาดเล็กกว่าอักษรทั่วไป และไม่เปิดไฟขณะดูโทรทัศน์ในเวลากลางคืน (55.4 และ 58.4% ตามลำดับ) นักเรียนเกินครึ่งมีพฤติกรรมการใช้สายตาไม่เหมาะสมในข้อพักสายตาทุก 45-60 นาที ขณะอ่านหนังสือและพักสายตาทุก 45-60 นาที ขณะใช้คอมพิวเตอร์ (55.4 และ 58.4% ตามลำดับ)

ความสัมพันธ์และอำนาจการทำนายของอายุ เพศ ช่วงชั้นเรียน ความรู้ ความคิดเห็น การเสริมแรงจากครอบครัว การเสริมแรงจากเพื่อน การเข้าถึงทรัพยากรต่อพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า อายุมีความสัมพันธ์ทางลบ ความรู้ การเสริมแรงจากเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการใช้สายตาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ส่วนเพศ ช่วงชั้นเรียน ความคิดเห็น การเสริมแรงจากครอบครัว การเข้าถึงทรัพยากรไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สายตา (ตารางที่ 1) การเสริมแรงจากเพื่อนเป็นปัจจัยเดียวที่สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนได้ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 11 ($p < 0.001$) (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ศึกษากับพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียน

ปัจจัย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	p-value
อายุ	-0.172	0.039
ความรู้	0.163	0.049
การเสริมแรงจากเพื่อน	0.333	0.000

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณในการทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียน

ตัวแปร	b	SEb	Beta	t	p
การเสริมแรงจากเพื่อน	0.197	0.055	0.333	3.584	0.001

$R = .333, R^2 = .111, R^2_{adj} = .102, F = 12.844, p < .001$

วิจารณ์

พฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการใช้สายตาในระดับเหมาะสมปานกลาง อธิบายได้ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สายตา ซึ่งความรู้เป็นปัจจัยพื้นฐานของบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรม⁽¹⁰⁾ ผลการศึกษาครั้งนี้พบว่าความรู้มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติ ($r = .16, p < .05$) จึงส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการใช้สายตาในระดับเหมาะสมปานกลาง ต่างจากการศึกษาของชุตติมาพบว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ (99.1%) มีพฤติกรรมดูแลสุขภาพตาอยู่ในระดับพอใช้⁽⁶⁾

สำหรับพฤติกรรมการใช้สายตาที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนได้แก่ 1) อ่านหนังสือที่มีตัวอักษรขนาดเล็กกว่าอักษรทั่วไป อธิบายได้ว่าผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ นักเรียนร้อยละ 65.4 ใช้เวลาว่างในการอ่านหนังสือ อ่านเล่น ซึ่งหนังสืออ่านเล่นที่เด็กนิยมอ่านโดยทั่วไปจะมีตัวอักษรขนาดเล็ก 2) ไม่พักสายตาทุก 45-60 นาที

ขณะอ่านหนังสือ 3) ไม่พักสายตาทุก 45-60 นาทีขณะใช้คอมพิวเตอร์ อธิบายได้ว่า ความรู้สึกของบุคคลระหว่างกระทำพฤติกรรม มีผลต่อพฤติกรรมของบุคคล⁽¹³⁾ ซึ่งนักเรียนอาจสนใจหรือเพลิดเพลินกับหนังสือและคอมพิวเตอร์ จึงทำให้นักเรียนละเลยการพักสายตา 4) ไม่เปิดไฟขณะดูโทรทัศน์ในเวลากลางคืน ทั้งนี้เนื่องจากมาจากนักเรียนเข้าใจผิดว่าการดูโทรทัศน์จะเห็นได้ชัดเมื่อดูในที่มืด

อำนาจการทำนายของปัจจัยอายุ เพศ ช่วงชั้นเรียน ความรู้ ความคิดเห็น การเสริมแรงจากครอบครัว การเสริมแรงจากเพื่อน การเข้าถึงทรัพยากรต่อพฤติกรรม การใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า การเสริมแรงจากเพื่อนเป็นปัจจัยเดียวที่สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนได้ โดยสามารถทำนายได้ร้อยละ 11 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่ได้รับการเสริมแรงทางบวกจากเพื่อนจะมีพฤติกรรมการใช้สายตาที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับที่ Green & Kreuter⁽¹⁰⁾ กล่าวว่า การช่วยเหลือ สนับสนุน ให้คำแนะนำ ตักเตือนจากบุคคลที่มีอิทธิพล จัดเป็นปัจจัยเสริมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคล การศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นมีอายุระหว่าง 12-18 ปี สังคมของวัยรุ่นเป็นกลุ่มของเพื่อนร่วมวัย กลุ่มเพื่อนจะมีบทบาทมากทั้งในด้านทัศนคติ ค่านิยม และพฤติกรรม⁽¹⁴⁾ จึงส่งผลให้การเสริมแรงจากเพื่อน สามารถทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาได้ แต่สามารถทำนายได้เพียงร้อยละ 11 ซึ่งทำนายได้ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากมีปัจจัยอื่น ๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง ได้แก่ พฤติกรรมเกี่ยวข้องที่มีมาก่อน เช่น พฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนในชั้นประถมศึกษาหรืออิทธิพลด้านสถานการณ์ เช่น สภาพการแข่งขันในการเรียน รูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลง

สำหรับอายุและความรู้ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สายตาแต่ไม่สามารถร่วมทำนายได้ ทั้งนี้เนื่องจากมาจากมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก ผลการศึกษาครั้งนี้ต่างจากการศึกษาของชุตินาที่พบว่าความรู้

และอายุสามารถร่วมทำนายพฤติกรรมการใช้สายตาได้⁽⁶⁾

ส่วนเพศ ช่วงชั้นเรียน ความคิดเห็น การเสริมแรงจากครอบครัว และการเข้าถึงทรัพยากร พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้สายตา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นและอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ซึ่งวัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการพึ่งพาตนเองมากขึ้นมักปฏิเสธความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่⁽¹⁵⁾ จึงทำให้กลุ่มตัวอย่างไม่อาจเป็นเพศใด เรียนอยู่ในช่วงชั้นใด ได้รับการเสริมแรงจากครอบครัวอย่างไร หรือเข้าถึงทรัพยากรมากนักเพียงใด มีพฤติกรรมการใช้สายตาไม่แตกต่างกัน

สรุป

ผลศึกษาในครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าเพื่อนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ดังนั้น ควรส่งเสริมให้กลุ่มเพื่อนเข้ามามีบทบาทในการส่งเสริม สนับสนุน กระตุ้นให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการใช้สายตาที่ถูกต้อง

เอกสารอ้างอิง

1. สกาวรัตน์ คุณาวิศรุต. การกักรองสายตาคิดปรกติ และภาวะตาเข. *จักษุสาธิต* 2544; 15:173-7.
2. วรณีย์ จันทร์สว่าง, ปิยะนุช จิตตุนนท์, รุ่งฤดี ศิริรักษ์. ระดับสายตาและพฤติกรรมการใช้สายตาของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนในเขตเทศบาลนครหาดใหญ่. *วารสารวิชาการสาธารณสุข* 2550; 16:361-7.
3. สุภากรณ์ เต็งไตรสรณ์, อุไรวัลย์ ดินนังวัฒนะ, สันติพงษ์ โรหิตไธประการ. ความชุกของสายตาคิดปรกติของเด็กนักเรียนในจังหวัดสงขลา. *สงขลานครินทร์เวชสาร* 2544; 19:213-8.
4. อากัทธสา มหชัยกุล, นุชนาฏ สิ้นพรชัย, สกาวรัตน์ คุณาวิศรุต. The study of refractive state and strabismus prevalence in school children. *จักษุเวชสาร* 2540; 11:1-8.
5. Schimiti B, Costa P, Jose K, Temporini R. Prevalence of refractive errors and ocular disorders in preschool and school children of Ibibora-PR. [cited 2005 Dec 9]; Available from: URI: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0004-274920010005_00002

6. ชูติมา อัครถาวรโกวิท, สุรีพร กมลพัฒนานุกุล, วรณี คำรงค์ตัน. ปัจจัยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพตาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร. วารสารพยาบาล 2545; 51:23 -33.
7. ญาณี เจียมไชยศรี, พนิดา โกสิริภักษ์วงศ์, ปราโมทย์ ทุมวิภาต. ระดับสายตาในนักศึกษาแพทย์และพยาบาล. จักษุเวชสาร 2534; 5:121-8.
8. Benjamin J. Clinical refraction. Philadelphia: W.B. Saunders; 1998.
9. Morgan G, Rose A. โลไฟส์ไดล์เปลี่ยนไปทำคนเอเซีย สายตาสั้น. ผู้จัดการออนไลน์ 2004 July 9. [cited 2005 Dec 3]; Available from: URI: <http://www.manager.co.th/Around/ViewNews.aspx?NewsID=9470000019160>
10. Green W, Kreuter W. Health promotion planning an education and ecological approach. 2nd ed. California: Mayfield Publishing; 1999.
11. Thorndike M. Correlation procedures for research. USA: Halsted Press Book; 1978.
12. ชูศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: เทพเนรมิตร; 2546.
13. Pender J. Health promotion in nursing practice. 3 rd ed. Connecticut: Appleton & Lange; 1996.
14. Edelman L, Mandle L. Health Promotion Throughout the Lifespan. 3rd ed. St.Louis: Mosby Year Book; 1994.
15. ทิพย์ภา เชษฐชูชาวลิต. จิตวิทยาพัฒนาการสำหรับพยาบาล. สงขลา: ชานเมือง; 2541.

Abstract **Factors Influencing Visual Behaviors among Secondary School Children in Nakhon Hat Yai Municipality, Changwat Songkhla**

Wanee Chansawang, Piyanuch Jittanoon, Pimpisa Saksornngmuang

Public Health Nursing Department, Faculty of Nursing, Prince of Songkla University

Journal of Health Science **2008; 17:SVI1822-8.**

This descriptive study was aimed at examining the influence of eye health knowledge, visual behavior opinion, family reinforcement, peer reinforcement, and accessing to resources on visual behaviors of secondary school children in Nakhon Hat Yai municipality. The samples consisted of 130 students recruited by systematic random sampling after selecting the schools by simple random sampling. Data were collected, during August to September, 2007, using factor influencing visual behavior questionnaire and were analyzed using percentage, mean, standard deviation and stepwise multiple regression.

Results revealed that peer reinforcement was the only significant predictor of visual behaviors in secondary students, accounting for 11 percent of explained variance. Findings suggest the need to promote the role of peer group in promoting, supporting and pursuing proper visual behaviors among adolescents.

Key words: **visual behavior, access to resource, peer reinforcement**